

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till
läroböcker och andra läromedel i grundskolan vid
Sandvikskolan i Järfälla kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel vid Sandvikskolan. Granskningen genomfördes under höstterminen 2025.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen sju utvecklingsområden som angetts i beslut den 12 januari 2026.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Sandvikskolan senast den 5 augusti 2026 skulle redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Järfälla kommun har inkommit med en sådan redovisning den 15 juni och den 7 augusti 2026.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande

Järfälla kommun behöver vidta ytterligare åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Använd läroböcker och andra läromedel som möter elevernas olika förutsättningar och behov.

Järfälla kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Järfälla kommun behöver vidta ytterligare åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Järfälla kommun behöver vidta ytterligare åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Ge lärarna förutsättningar att samarbeta kring valen av ändamålsenliga läroböcker eller andra läromedel utifrån didaktiska överväganden och elevernas behov.

Järfälla kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Järfälla kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Järfälla kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Utvecklingsområde 1

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen ännu inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att se till att läroböcker och andra läromedel används i alla ämnen och årskurser. Av redovisningen framgår att skolan har inlett ett skolövergripande planeringsarbete för att gemensamt ta fram en strukturerad läromedelsplanering. Tanken är att skapa en progression mellan årskurserna. Skolan avser att gå från systemet med enbart klassuppsättningar till att prioritera fullständiga uppsättningar i kärnämnen som matematik och svenska. Av redovisningen framgår att skolan har som målsättning att erbjuda individuella arbetsböcker för elever för att minska behovet av att skriva av uppgifter. Vidare har ett förberedande arbete påbörjats för att öka lärarnas kompetens i att utveckla elevernas läsförståelse.

Huvudmannen beskriver att åtgärderna hittills har inneburit en ökad medvetenhet i kollegiet vad gäller vikten av att eleverna har en god överblick över sitt material. På längre sikt förväntar sig huvudmannen att åtgärderna ska leda till en jämnare kunskapsprogression vid övergångar mellan stadier. Skolan avser vidare att upprätta en läromedelsbank för att underlätta samordningen av material.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen behöver vidta ytterligare åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter inom ramen för de planerade åtgärderna som ännu inte påbörjats.

Utvecklingsområde 2

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Använd läroböcker och andra läromedel som möter elevernas olika förutsättningar och behov.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan ska prioritera inköp av läromedelsserier som med större flexibilitet möter elevernas olika behov. Skolan har vidare påbörjat en kartläggning av de digitala enheternas tekniska status för att åtgärda kompatibilitetsproblem och förenkla inloggningsprocedurer. Elever ska ges bättre praktiska förutsättningar att kombinera digitalt bild- och ljudstöd med fysiska läroböcker

Huvudmannen förväntar sig att effekterna på längre sikt blir en mer likvärdig och inkluderande miljö där elever, utifrån individuella förutsättningar, kan arbeta med liknande ämnesområden.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 3

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen ännu inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid. Huvudmannen beskriver att skolan har inlett ett arbete med att ta fram rutiner för hur läroböcker och andra läromedel ska kunna lånas hem samt att förbättra informationen till vårdnadshavarna om vad klasserna arbetar med i läroböcker och läromedel. Vidare gör skolan en översyn av digital tillgänglighet i hemmet för att säkerställa att licenser och plattformar är tillgängliga även utanför

skolans nätverk. Utöver ovanstående avser skolan att göra en översyn av skolans samlade läxpolicy.

Huvudmannen nämner som förväntande effekter på längre sikt att eleverna får en mer likvärdig tillgång till läroböcker och läromedel utanför lektionstid.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen behöver vidta ytterligare åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter inom ramen för de planerade åtgärderna som ännu inte påbörjats.

Utvecklingsområde 4

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen ännu inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att stärka ledningen och samordningen av arbetet med att se till att alla elever får tillgång till läroböcker och andra läromedel. Rektorn ser dock över möjligheten att formalisera ett läromedelsråd med representanter från de olika verksamhetsformerna för att stärka den övergripande samordningen samt att rektorn och huvudmannen initierar en mer långsiktig budgetplanering för att säkerställa en stabil tillgång till läroböcker och läromedel. Vidare ser skolan över hur resurser kan fördelas strategiskt utifrån skolans analyserade behov. Som ytterligare åtgärd avser skolan att undersöka möjligheten att effektivisera inventering och uppföljning av läromedelsbeståndet.

I redovisningen nämner huvudmannen att effekter av åtgärderna på längre sikt är att skolan har ändamålsenliga läroböcker och läromedel.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen behöver vidta ytterligare åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter inom ramen för de planerade åtgärderna som ännu inte påbörjats.

Utvecklingsområde 5

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Ge lärarna förutsättningar att samarbeta kring valen av ändamålsenliga läroböcker eller andra läromedel utifrån didaktiska överväganden och elevernas behov.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har påbörjat ett arbete att ge lärarna förutsättningar att samarbeta kring valen av ändamålsenliga läroböcker eller andra läromedel utifrån didaktiska överväganden och elevernas behov. Ledningen planerar att avsätta mer tid för lärare och personal med specialpedagogisk kompetens att i ämnes- och stadielag jämföra och utvärdera läroböcker och läromedel utifrån didaktiska överväganden. Vidare ska skolan ge lärarlagen tid till granskning av provexemplar av olika läroböcker och läromedel. Som ytterligare åtgärd överväger skolan att arrangera former för kollegialt erfarenhetsutbyte samt utforma en gemensam checklista som stöd för lärarna inför kommande val av läroböcker och läromedel.

Huvudmannen nämner som förväntande effekter på längre sikt att lärarnas ökade samarbete leder till mer genomtänkta val som gynnar elevernas progression och säkerställer en hög och jämn utbildningskvalitet.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 6

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har påbörjat ett arbete att skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel. Skolans ledning har börjat ta fram riktlinjer för hur

läroböcker och läromedel används som ett stöd i undervisningen. Vidare avser rektorn att vid sina lektionsbesök lägga en större vikt vid observationer av hur läroböcker och läromedel används i undervisningen.

En förväntad effekt som huvudmannen ser på längre sikt är att kunna säkerställa en ökad likvärdighet i användningen av läroböcker och läromedel samt en ökad utbildningskvalitet.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 7

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har påbörjat ett arbete att införa mer systematiska rutiner för att vid läsårets slut utvärdera ändamålsenligheten såväl som det fysiska skicket av läroböcker och läromedel. Vidare framgår att skolan planerar att involvera eleverna i utvärderingen av läroböcker och läromedel samt att även inkludera frågor om läroböckers och läromedels roll och effekter i skolans systematiska kvalitetsarbete.

Huvudmannen nämner som förväntade effekter på längre sikt att etableringen av en systematisk utvärderingsmodell ska säkerställa att skolans läroböcker och läromedel kontinuerligt ska utvecklas i takt med elevernas behov och aktuella kursplaner.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna-Carin Kostic

Beslutsfattare
Signerat av: Anna-Carin Kostic

x Jan Liljegren

Föredragande
Signerat av: Jan Liljegren

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande²:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.³

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.⁴ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁵

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,

¹ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

² 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

³ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

⁴ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

⁵ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁶

⁶ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.